

SAGN FRA THY

Samlede af K ANDERSEN.

Spøgeriet ved Momtoft.

PAA MOMTOFT Nord for Thisted levede der for mange Aar siden en Herremand, der var saa ond, at han efter Døden ikke kunde finde Fred i Graven. Han gik igen, og derfor maatte Sognets Præst til at mane ham ned i Jorden, hvilket først lykkedes efter en haard Kamp med Spøgelset. Stedet, hvor Herremanden blev manet ned, vises endnu et Stykke fra Gaarden, hvor der altid i Græsset er en grøn Busk.

Her er det ikke godt at gaa forbi ved Nattetid, da det stadig spøger der. En Gang væltede en af Gaardens Ejere her med sin Vogn; han knækkede Halsen, og da han blev fundet død, laa han med Hovedet ind i den grønne Busk.

Nord for Momtoft var der for nogle Aar siden et Led med to høje Sten som Ledstolper. Dette Led kaldtes "Sætriksled", og her spøgede det. Syd for Gaarden var der et lignende Led med høje Sten. Disse Sten blev ført til Thisted, hvor de nu staar som Portsten ved Søndre Kirkegaard.

(*Martin Andersen, Vandetgaard*).

Guldkaret fra Nebel.

I Nebel boede der i gamle Dage en Herremand, hvis unge Frue var meget pragtelskende. Herremanden gav gerne efter for hendes ønsker, og da hun forlangte en Guldkaret, fik hun den, og med den kørte hun paa Besøg i Omegnens store Gaarde.

En Dag var hun med en Karl som Kusk kørende til Søgaard i Nors. Da de kørte hjemefter, var det mørkt, og Karlen tog fejl af Vejen og kom ud over Heden. Fra Toppen af en stejl Skrænt styrtede Karet ned, og saavel Fruen som Kusken og Hestene blev dræbt.

Herremanden sørgede meget over Ulykken, og han lod sin Hustru begrave med Karet i en Høj, der ligger i Skellet mellem Strubesigs og Skaarupgaards Marker. Det har hændt, at Folk ved Nattetid har set Karet komme kørende ud af Højen, hvorfra den triller ned og forsvinder.

(*Mads Nebel, V. Vandet*).

Skatten i Nørtorp Enge.

Et gammelt Sagn fortæller, at der et Sted i Nørtorp Enge ligger en stor Skat begravet. Paa den gamle Herregaard levede der en Gang for flere Hundrede Aar siden en Herremand, der var meget rig; han havde kun en Søn, som han alene levede for.

En Dag var der Gæstebud paa Borgen, og alle var saa optaget deraf, at ingen havde lagt Mærke til, at Drengen var forsvundet. Der blev stor Staahej, og alle maatte ud og lede efter ham; hver Krog blev eftersøgt uden at Drengen fandtes. Tilslidst, da man næsten havde opgivet at finde ham, fandt man ham liggende død i Engen.

Den ulykkelige Fader samlede alle sine Kostbarheder sammen og gravede dem ned, hvor Drengen var fundet. Saa bad han til Gud, om han vilde

lade Vandene stige og skjule ham og Skatten, for nu havde han jo ingen Arving til sine Rigdomme. Vandene steg, skjulte Herremanden og Skatten, og da Vandet, efter at Aarhundreder var gaaet, igen sank, var der ingen, der vidste, hvor Skatten var gravet ned.

Skatten i Støvlen.

En Gang strandede et rigt ladet Skib ud for Vegebjerg syd for Klitmøller. En Ridder fra Nystrup mødte med sine Folk og plyndrede Skibet og tog blandt andet en Del Guld og Sølv med sig, som han gemte i en Støvle, da han ikke havde noget bedre at gemme det i.

Skipperen og hans Folk, der havde reddet sig fra Skibbruddet og havde fjernet sig ind i Landet, kom imidlertid tilbage og saa Røverne fjerne sig med Sagerne. Søfolkene var velbevæbnede, og de satte efter Ridderen og hans Folk og naaede dem paa Vegebjerg. Ridderen gemte Støvlen i noget Krat og hjalp sine Folk med at drive Søfolkene tilbage. Dette lykkedes ogsaa, men da Kampen var endt, var det umuligt at finde Støvlen med Kostbarhederne.

(*Murer Lundbæk*).

Da der skulde vælges Fører til Vikingefærden.

Neden for Vegebjerg, den nordligste Del af Bakkedraget i Nystrup Plantage, vest om Vandet Sø, er der et Sted, der kaldes Sandodde Sande. Efter Sagnet laa der her en Gang en Vikingerede, hvor der boede en Søkonge, der har givet Navn til Bakken.

Sædvanligt om Foraaret samledes Vikingehøvdingerne fra Egnen omkring Vandet og Nors Sø for at vælge en Fører til Togtet og Valget, der gerne gik paa Omgang, stod som Regel i den tidligere Førers Gaard.

Det Aar skulde Valget foregaa ved Sandodde, og ved Foraarssolhvervs-Festen, umiddelbart før der skulde drages ud, mødte man op paa Gaarden. Nu var det gerne Skik, naar Valget havde fundet Sted, at der blev holdt Gilde i tre Dage. Denne Gang fik Gildet begyndt, før Valget blev truffet, saa der blev Uenighed om, hvem der skulde have Hvervet, der gav en ekstra Part. Da det var et særligt lovende Togt, man stod overfor, vilde de alle være Fører.

Der blev da stillet det Forslag, at en Kapsejlad paa Vandetfjorden skulde afgøre Stridsspørgsmaalet, og det blev Vikingen fra Vilsbøl, der vandt. Men bagefter blev det hævdet, at han havde snydt ved ekstra Sejlføring. Det Aar kom de ikke afsted paa Vikingetogt fra den Egn.

(*Mads Jensen, V. Vandet*).

Den onde Frue paa Nebel.

For mange Hundrede Aar siden ejedes Nebel af en Adelsfrue, der var meget grusom overfor sine undergivne Fæstebønder, hvis de ikke kunde betale deres Fæsteafgift. Saaledes lod hun en Bonde, der var kommen i Restance, pine til Døde. De øvrige Fæstebønder paa Godset hævned ham ved at overfalde Gaarden og slaa den onde Frue ihjel.

Rytterne fra Nystrup.

I lyse Nætter kunde de Gamle undertiden se to Ryttere, der i fuldt Firspring red ud fra Gl. Nystrup mod Svin Hove ved Søen, hvor de forsvandt.

(Kristen Nystrup, Nystrup).

Skatten ved Helligkilde.

Om den hellige Kilde ved "Helligkildegaard" paa Thyholm fortæller Sagnet, at de Penge og Kostbarheder, der blev skænket af de besøgende ved Kilden, blev samlet til en stor Skat, som er gravet ned i en lille Høj tæt ved Mølledammen. Naar Helligkildegaard er brændt tredie Gang, kan Skatten haves og bruges til at rejse en ny Gaard for. Helligkildegaard har været brændt to Gange.

(Søren Krabbe, Helligkilde).

Den tyske Krigskasse betalte "Ørum".

Om en af de gamle Ejere af Ørum fortælles der, at han var Tysker, og at han var kommen her til Landet, fordi han var flygtet med den tyske Krigskasse. For Kassens Indhold købte han den gamle Herregaard.

(Mads Jensen, Ø. Vandet).

Den nedmanede Herremand.

Paa Loftet af Stuehuset ved Ørum staar der en lille flad Sten af Form som en Gravsten. Sagnet fortæller, at hvor Stenen staar, er en tidligere Ejer af Gaarden blevet manet ned, da han ikke kunde lade være med at gaa igen efter sin Død. Hvis Stenen flyttes, betyder det Uheld for Ejeren.

(Chr. Guld, Gl. Ørum).

Løngangen ved Vestervig Kloster.

Det fortælles, at Munkene paa Vestervig Kloster havde ladet mure en Løngang fra Vestervig Kloster helt ud til Kappelgaarden i Adbøl, hvor nogle Nonner var installeret.

De uhøviske Trolde

Ved Oddershede i Skovsted ligger en Høj, der tidligere har været beboet af Trolde. Disse Højfolk havde for Skik at gaa ind i Gaarden og spise Maden fra Folkene, og naar de var færdige, bar de sig uhøvisk ad ved Fadene. Men en af Gaardens Karle var synsk og kunde se dem, og da en Dag igen en af Troldene var uartig, gav han ham med sin Kniv en Flænge i Bagdelen. Siden saas Troldene ikke mere paa Gaarden, man mente, de var flyttet til en anden Egn.

(Niels Sørensen, f. i Kjelstrup)

Galgehøje i Hillerslev.

I Hillerslev ligger en Klynge Høje, der kaldes Galgehøje, og her holdt Troldtøj til i gamle Dage. Den Mand, der ejede Højene, fandt, at det var urime ligt, at saa megen Jord laa hen til ingen Nytte, og saa gav han sig til at pløje ind i dem, for med Tiden at faa dem jævnet.

Det vilde Højfolkene imidlertid ikke finde sig i, og da Manden om Aftenen kom ud i Stalden for at fodre Hestene, blev han tiltalt af en lille Mand i graa Klæder. Trolden truede Manden paa Liv og Ejendom, om ikke han holdt inde med at pløje ved Højene. Gaardmanden

hævdede, at Jorden var hans og at han kunde gøre med den, som han fandt passende, medens Trolden sagde, at Højene hørte hans Folk til og havde gjort det i mange Hundrede Aar, og ingen skulde uhindret ændre ved Højene, og hvis den Skade, der var sket, ikke blev ordnet tilbage straks, skulde Gaardmanden ikke faa Fred i sit Hjem hverken Dag eller Nat.

Gaardmanden vilde dog ikke lade sig noget sige af Højfolkene, og Dagen efter gik han igen i gang med at pløje løs af Højene. Men saa brød alle onde Aander løs over Gaarden. Næste Nat var alt vendt op og ned i Stald og Lade, om det saa var Gaardens store Tyr, havde den faaet Hovedet vredet om, saa Hornene vendte op og ned.

Spektaklet fortsattes, og Konen i Gaarden fik Manden til at holde inde med Pløjningen. Om Natten kom den graa Mand ind i Stuen og satte sig ved Langbordet og sagde til Manden, der laa i Alkoven:

"Naa giver du dig nu?" Manden gik nu ind paa at gøre Højene istand, saa de laa som forhen, og lade dem være i Fred for Eftertiden. Det Løfte blev holdt, og siden havde man ingen Ubehageligheder af Højfolkene.

(Niels Svendsen).

Hils Jafet.

En Mand fra Hou ved Sennels havde en Dag været en Tur i Thisted. Da han kørte hjemefter, var det blevet mørkt, hvad han ikke var saa glad for, da han skulde passere en Høj, hvor der boede Troldfolk.

Da han var ud for Højen, var der en, der smed noget i Vognen til ham og raabte: Hils (her nævntes Navnet paa en Mand, der var død for mange Aar siden) og sig, at Jafet er død".

Manden blev meget forskrækket og piskede paa Hestene og var snart hjemme. Da han undersøgte Vognen, fandt han der en død Kat. Han troede fuldt og fast paa, at det var Højfolkene, han havde været i Kast med, og siden turde han ikke køre forbi Højen efter Mørkets Frembrud.

(Martin Andersen).

Troldene blev vrede.

Tæt ved Vejen, der gaar fra V. Vandet til Sjørring, ligger der i Plantagen en Høj, der kaldes Trøldhøj. I gamle Dage boede der Trolde i Højen, men de var fredelige og stod paa en god Fod med Egnens Folk, som de gjorde mange Tjenester.

Disse Højfolk ejede Guldtene, paa hvilke de kunde spinde Guld; en Del af dette forærede de bort til Egnens Folk, der til Gengæld bragte dem Uld og Hør, hvoraf de kunde spinde mere Guld. Et Aar slog Hørhøsten fuldstændig fejl, og Ulden blev saa dyr, at ingen kunde nænne at give Højfolkene noget. Herover blev disse saa fornærmede, at de for at hævne sig fremkaldte Sandflugten. Sandet ødelagde dog ogsaa Højfolkets Ejendom, saa de selv maatte flytte fra Egnen.

(Murer Lundbæk).

Den hvide Dame ved Ravnsrende.

Ved Ravnsrende i Vang gaar der ved Nattetid en hvid Dame, siger Sagnet. Det fortælles, at det drejer sig om en ung Kvinde, der har druknet sit Barn dér og nu ikke kan finde Fred i sin Grav.

(Murer Lundbæk).

Lys ved Højen.

Ved Gokkehøj i V. Vandet stod der Lys om Natten, fortalte en gammel Kone. Hendes Far havde fortalt, at der var et Sagn om, at der fandtes Guld i Højen. Ved Grusgravning fandtes der for et halvt Hundrede Aar siden en smuk Halsring af Guld, der indbragte sin Finder en stor Sum Penge. Dem fik han dog ingen Glæde af, han drak dem alle op, saa Højfundet bragte ham kun Ulykke.

(*Katrine Vilsbøl*).

Oles Hule.

I Nystrup Plantage syd for Ørhage ud mod Havet findes der en Kløft, der kaldes Oles Hule. Her ud for strandede en Gang et norsk Fartøj. Skipperen, der hed Ole, lykkedes det som eneste reddede at komme i Land. Men nogle Kystboere, der vilde plyndre Skibet, slæbte ham op i Kløften, hvor de dræbte ham og begravede Liget dybt i Sandet efter at have plyndret ham.

Ole har ikke fundet Ro i sin Grav, for hvis nogle sent om Aftenen passerer Stedet, løber han efter dem, og de, der har oplevet det, kunde tydeligt høre, at Vandet skvulpede i hans store Søstøvler.

(*Martin Andersen*).

Den hvide Jomfru fra Rakkeby.

Ved Vester Aalevand mellem Vang og Vangsaa gaar der ved Nattetid en hvid Jomfru. Herom fortæller Sagnet, at det er en ung Jomfru fra den nu i Sandet forsvundne Rakkeby, som har druknet sig dér, og som Straf derfor nu maa gaa igen.

For mange Aar siden laa der i Rakkeby en stor Gaard, der hed Kokkedal. Manden og Konen, der ejede Gaarden, havde kun en Datter, men havde desuden taget en forældreløs Dreng til sig. Da de to Børn blev voksne, blev de Kæresten og skulde giftes. Det blev ikke til noget, da Karlen skulde med i Krigen, hvilket Pigen tog sig meget nær; hver Dag gik hun op paa en høj Bakke for at se, om han da ikke kom tilbage.

En Dag, hun stod deroppe og spejdede efter ham, saa hun en Rytter, der i strakt Galop var paa Vej til Gaarden. Hun troede, det var Kæresten, og løb ham i Møde for at byde ham Velkommen hjem. Hun saa nu, at det ikke var den ventede, men en fremmed. Han fortalte, at han var en af Vennens Kammerater, han kom med det triste Budskab, at hendes Fæstemand var faldet i Krigen, og han skulde nu bringe hende den sidste Hilsen.

Pigen blev saa fortvivlet, at hun søgte Døden i Aalevandet, og for den Sorg, hun gjorde sine Forældre, maa hun nu stadig ved Nattetid søge ned til Vandet.

(*Murer Lundbæk*).

Den hvide Dame i Kronens Hede.

I den Del af Kronens Hede, der kaldes Store Heden, gaar der ogsaa en hvid Dame, siger Sagnet, uden dog at fortælle, hvorfor hun gaar der. Der er en skummel Lavning der, og mange er ikke glade for at færdes der ved Nattetid. En Gang var en Mand fra V. Vandet paa Besøg i Vang, og da han sent paa Aftenen skulde hjemefter, dristede han sig dog til at gaa over Heden.

Da han kom til Stedet, hvor den hvide Dame skulde færdes, opdagede han i Mørket noget hvidt, der kom

ham i Møde. Han blev ude af sig selv af Skræk og løb alt, hvad han kunde, men han faldt i et Hjukspor, og i et Nu var den hvide "Dame" over ham og dunkede ham kraftigt i Ryggen. Han blev nu klog paa, at Damen var en ond Vædder, der stod tøjret i Heden, som nær havde skræmt Livet af ham.

(*Murer Lundbæk*).

Fruebjerg.

I Store Heden i V. Vandet ligger der to store lyngklædte Bakker, der er adskilte af en dyb Kløft. Her har en Frue fra Herregaarden Nystrup mistet Livet i en Snestorm.

Sagnet fortæller, at en Gang havde Fruen fra Nystrup været paa Besøg i Sandgaarde; det var midt om Vinteren, hvorfor en af Gaardens Karle kørte hende dertil i Kane. Om Aftenen paa Hjemturen blev der Snestorm, og i det vildsomme Terræn kørte Karlen vild.

De kom til at holde i Læ mellem to høje Bakker, som ingen af dem dog syntes at kende. De holdt længe stille for at orientere sig, og Karlen tog da Bjælden af den ene Hest og bad Fruen ringe med den, saa vilde han prøve at finde tilbage til Vejen. Karlen forsvandt i Snefoget, og Fruen ringede da ogsaa af og til med Bjælden, men blev snart træt deraf, og da hun var forkommen, faldt hun i Søvn.

Ved Dag gry kom Karlen til Nystrup, og Gaardens Mandskab kom ud og lede efter Fruen og fandt ret hurtigt hen til Kanen, hvor Fruen sad og var død. Begge Hestene var blevet paa Pladsen; de var endnu levende, da de blev fundet, men døde kort efter. Siden kaldtes Stedet for Fruebjerg.

(*Mads Jensen*).

Kaastrup Kirke.

Om Kaastrup Kirke, der ligger ved den gamle Fjordbrink, fortæller Sagnet, at en Gang var en ung, rig Jomfru ombord paa et Skib, der kom i Havsnød. Hun gav da Gud det Løfte, at blev hun reddet, vilde hun bygge ham en Kirke ved det Sted, hvor Gud vilde lade Skibet lande.

Skibet blev virkelig ogsaa reddet og drev i Læ ved Kaastrup Strand. Jomfruen holdt sit Løfte, og saaledes fik Kaastrup sin Kirke.

(*Mads Jensen*).

Søkongen i Ørgaard.

I Ørgaard ved Nors Sø boede der for over Tusind Aar siden en Søkonge, der kom i Strid med tre Søkonger fra Hov Fjord. Disse krævede ham til Regnskab og vilde slaas med ham. Han sendte imidlertid Bud til dem, at da det var Foraar og han skulde paa Togt til det vestlige, havde han ikke Tid til at slaas med dem da, men til Efteraaret, naar han kom hjem, vilde han gerne prøve Kræfter med dem.

Da han om Efteraaret kom hjem fra Englandsfærden, hvilte han og hans Karle sig i mange Dage "ved Flæsk og Mjød" og sendte saa Bud til Østfjorden til de tre Vikinger der, at nu kunde de bare komme an alle tre, for nu var han og hans Karle parate til Kampen. En Dag mødte de saa med deres Folk ved Ørgaard, men Manden dér og hans Karle klarede sig let overfor den tredobbelte Styrke.

(*Mads Jensen*).

Vikingen i Ballerum.

Ved Ballerum boede der i gamle Dage en Viking, der hed Terkel, som var frygtet over det ganske Thy. I Stedet for som de andre Vikinger at drage paa Togt til fremmede Lande, levede han højt ved i de andre Mænds Fraværelse at plyndre

deres Gaarde. Et Efteraar, da de thylandske Vikinger vendte hjem fra det fremmede, fandt de, at Terkel igen havde været paa Spil. Da drog de ned til Ballerum og satte en Stopper for Røverierne ved at dræbe Terkel og hans Bande og jævned hans Gaard med Jorden.

(Mads Jensen).

Lindormen i Kløv Bakke.

Sagnet fortæller, at der ligger en stor Lindorm gemt under Kløv Bakke. Den er saa mægtig, at dens Hale ligger helt hen under Bro Mølle, som er bygget lige over den. Naar Lindormen en Dag tager Halen til sig, synker Bro Mølle.

(Martin Andersen).

Den blaa Dame i Boddum Bisgaard.

I Boddum Bisgaard er der i Staldens vestre Gavl indmuret en firkantet Sten med udhugne Menneskehoveder. Sagnet fortæller, at der ved Nattetid kommer en blaa Dame gaaende fra Kirken dertil for at kysse Hovederne.

(Carl Sørensen, Boddum Bisgaard).

Tvekamp mellem Søkonger.

En af de mest krigeriske af Søkongerne boede ved Sjørring Sø. Han laa ofte i Strid med sine Kolleger i Nabolaget, saaledes en Gang med en Søkonge, der havde sin Gaard ved Vandet Sø, hvor Vandetgaard nu ligger. Striden førte til, at der blev bestemt en Tvekamp mellem de to Søhaner, og den fandt Sted paa en lille Holm tæt ved Vandetgaard, under Overværelse af de to Kæmpendes Skibsbesætninger. Kampen endte med en Sejr for Sjørringkongen, og han tog den andens Ejendom og Gods og sendte sit Kvæg over til Græsning ved Vandet Sø.

En Tid efter kom den dræbte Vikings Søn hjem fra et udenrigs Togt; han fik Hjælp fra Vikinger ved Vilsbøl, Ørgaard og Søgaard. De drog mod Sjørring, men tæt syd for Vandet, i Langgrønne, mødte de Kongen fra Sjørring, der sammen med sine Folk var paa Vej for at hente Kvæget hjem. Her stod saa et Slag, hvor Kongen fra Sjørring og hans Karle blev besejrede og dræbte.

(Mads Jensen).

Tage Høvding.

I Kronens Hede ligger der en mægtig Høj kaldet "Tagehøj". Her skal en stor Høvding ved Navn Tage være gravsat. Om ham fortæller et Sagn, at han en Gang holdt Slag med en Høvding fra Sjørring Borg og overvandt denne, trods det, at denne havde langt flere Svende end Tage.

(Mads Jensen).

Edshøje i V. Vandet.

Sagnet fortæller, at der ved de smukke Edshøje i V. Vandet i hedensk Tid har været et Gudehov. Et andet gammelt Sagn fortæller, at her blev den første kristne Gudstjeneste der i Sagnet holdt af en Munk, der kom sydfra. Ved Gravning mellem Højene fandt en af Gaardens tidligere Ejere en stor flad Sten, og ovenpaa Stenen laa der en Stendolk.

(Katrine Vilsbøl, Vilsbølgaard).

Troldkonen i Skjellebjerger.

I Bedsted Sogn, syd for Hundskjær, ligger tre meget imponerende Gravhøje, der kaldes Skjellebjerger. Her boede i gamle Dage en Troldkone, som man i lyse Sommernætter kunde se trække sine to røde Stude til Vands i Kæret syd for Højene. Hun var en Slaskepatte, og naar hun færdedes, smed hun Brysterne over Skuldrene. En Gang fik hun en Dreng i Hundskjær til at gøre sin Ovnskaad i Stand, naar det var sket, skulde han bare lægge den ved Højen. Drengen havde vel ventet sig en stor Belønning, men da han senere kom til Højen, var der kun en Mellemmad til ham.

(A. Kr. Pedersen, Heltborg)

Kæmpen, der værgede Søen.

I Agger nord for Byen ved Aalum laa der en lille Høj. Sagnet fortalte, at dér laa der en Kæmpe med sit Sværd, og saa længe han laa dér, kunde Havet ikke trænge ind i Flade Sø.

Da man arbejdede med Anlæget af Cementglaciet ved Stranden, maatte en Del af Højen fjernes, og da fandt man en Grav, der indeholdt et Skelet, hvorved der laa et Broncesværd, der nu befinder sig i Nationalmusæet.

Fra Svenskekrigen.

Under Svenskekrigen var der indkvarteret en Del svenske Ryttere i Lynderup Gaardene. De blev alle dræbt af Beboerne; et Sted, hvor der var seks svenske Soldater, tog Bondekonen, medens Soldaterne spiste, deres Geværer og smed dem i Brønden, hvorefter alle Svenskerne blev slaet ihjel og gravet ned.

Ogsaa i Sennels dræbte man de indkvarterede svenske Soldater.

(Martin Andersen).

Boddum Kirke.

Da Boddum Kirke skulde bygges, kunde Beboerne ikke enes om, hvor Kirken skulde ligge. De fik det Raad at binde to Kvier sammen og lade dem gaa, og der, hvor man næste Morgen fandt dem, skulde man rejse Kirken.

Raadet blev fulgt, og Morgenen efter fandt man dem ved Vestsiden af Øen, langt fra Byen, men alligevel fik Kirken sin Plads der.

(Jens Søe, Boddum).

Herremanden paa Troldborg.

Paa en nu forsvunden Herregaard Troldborg i Thy boede for mange Aar siden en Herremand, der hed Tormod Bjarnekov. Han skal have været saa umanerlig stærk, og engang han red ind i en Port ved Hansted Kro, greb han fat i en Ring i Loftet og løftede baade sig selv og Hesten.

Han havde engang hørt om Friserne, at de brugte Springstokke til at komme over Vandløbene. Han fik sig lavet en saadan og gik ned i Engen og prøvede at sætte over Aaen. Han var imidlertid en tung Mand, og Springstokken borede sig ned i Aabunden og knækkede, hvorefter Tormod endte i den dybe Aa, og det var kun med Besvær han igen kom i Land.

En anden Gang var han paa Besøg i Ullerupgaard, og under Gildet blev han uenig med Værten, der ogsaa var en stærk Mand. De blev enige om, at Striden skulde afgøres ved en Tvekamp, og de gik ned til Aaen og bandt her et Reb imellem sig ved Foden, og saa skulde de hver for sig prøve at

trække den anden i Aaen fra hver sin Side. Det blev Manden fra Ullerupgaard, der maatte i Vandet.

(Niels Sørensen).

Fra Svenskekrigen.

I Agerholm i V. Vandet, mellem Søgaard og Nebel Gaarde, er der et Sted, hvor Sagnet fortæller, der skal have staaet et Slag mellem Egnens Mænd og svenske Dragoner. Der skal have været Skanser der paa Stedet.

(Mads Jensen).

Guldpløven i Øland.

I Voldstedet i Øland Have er der gemt en Guldpløv, og Skatten maa ikke hæves, før Øland er brændt tredie Gang, siger Sagnet. Den, der graver før, skal miste sin Forstand.

En tidligere Ejer, der i en Krisetid var kommen i Bekneb for Penge, trodsede Forbudet og gav sig til at søge efter Guldpløven. For ikke at vække Opsigt, gravede han om Natten, men maatte snart holde op dermed, da hans Forstand forvirredes, og det endte med, at han tog sig selv af Dage.

En anden af Gaardens Ejere vilde have bygget en Vindmølle paa Højen og begyndte derfor at grave en Kælder ud i Bakken. Gaardens Røgter advarede sin Husbond, men denne fortsatte med Arbejdet, og faa Dage efter døde han pludselig.

Da nuværende Ejer vilde have rejst en Flagstang paa Højen, var der ingen, der havde Lyst til at paatage sig Arbejdet. En modig Tømrer gav sig dog i Lag med Arbejdet, og heldigvis skete der ikke noget Uheld, men det var jo heller ikke Skatten, man gravede efter.

(V. Fibiger).

Vestergaard i Sundby.

Denne Gaard hørte i gamle Dage under Herregaarden Øland, men en af de tidligere Ejere tabte Gaarden i et Væddemaal med Manden fra Todbøl. Todbølmanden væddede nemlig med Ølandmanden om, at Røgteren paa Todbøl kunde æde en Kavring hurtigere, end den store Hund paa Øland kunde gøre det. Todbølmanden lagde et godt Lag Smør paa Kavringen, som Hunden skulde have, medens Røgteren maatte nøjes med en uden Smør. Men medens han hurtigt satte den tillivs, gav Hunden sig Tid til at slikke Smørret af, før den gav sig i Lag med sin Kavring, og paa den Maade gik Vestergaard fra Øland.

Røverne i Langgrønne.

I Vandet Plantage, paa begge Sider af Sjørringvejen, findes to dybe Huller. I den, der ligger Øst for Vejen, har der i sin Tid boet Røvere, der plyndrede de Vejfarende.

(Mads Jensen).

Mulden maatte føres tilbage.

Ude i Klitten laa der en Høj, som var beboet af Troldtøj, og ingen turde røre den. Men da Molen skulde bygges ved Vorupør, vilde nogle af de Folk, der havde med Arbejdet at gøre, have noget Muld ud til de Smaahaver, de anlagde ved deres Huse. De tog Muld fra den omtalte Høj, men de blev nu Nat og Dag generet saa meget af de Smaafolk, der havde tilhuse i Højen, at de skyndsomt lod Mulden føre tilbage til Troldhøjen.

(Mads Jensen).

Kongens Kilder.

I Kronens Hede ligger nogle Vandhuller, der kaldes Kongens Kilder. Om Navnets Oprindelse fortæller et gammelt Sagn, at der en Gang i Vandet boede en Konge, der hed Skaad. Denne var en stridbar Herre, der altid tog sig selv til Rette.

En af hans Svende var gode Venner med en Pige fra en Naboby. Denne Pige fik Skaad at se, og han fik Lyst til hende og røvede hende hjem til Gaarden. Hendes Fæstemand kunde ikke staa sig mod sin Herre, men svor at hævne sig og Pigen. Det kom Kong Skaad for Øre, han vilde have fat i Svenden, men denne var forsvundet.

En Dag skulde Skaad til Gæstebud i Sjørring ved en af Søkongerne dér. Han tog ene af Sted, hvad den flygtede Svend fik Nys om. Han lagde sig i Baghold ved den Vej, Skaad skulde vende tilbage ad, for at gøre det af med Voldsmanden.

Han maatte pænt vente i to Dage, men saa kom Skaad da ogsaa i Skumringen ridende hjem efter. Svenden havde spændt et Reb over Hulvejen, og her snublede Hesten, og Rytteren, der ikke var saa sikker i Sadlen efter Gildet, faldt af og blev et let Bytte for Hævneren.

Ingen havde ondt af Skaad, men man skosede alligevel Svenden for, at det var et Bagholdsdrab, og det tog saa meget paa ham, at han gik fra Forstanden og druknede sig i Vandhullerne, hvor han havde smidt Liget af Skaad ud i. Siden kaldtes Hullerne for Kongens Kilder.

(Murer Lundbæk).

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1946, side 400-418)